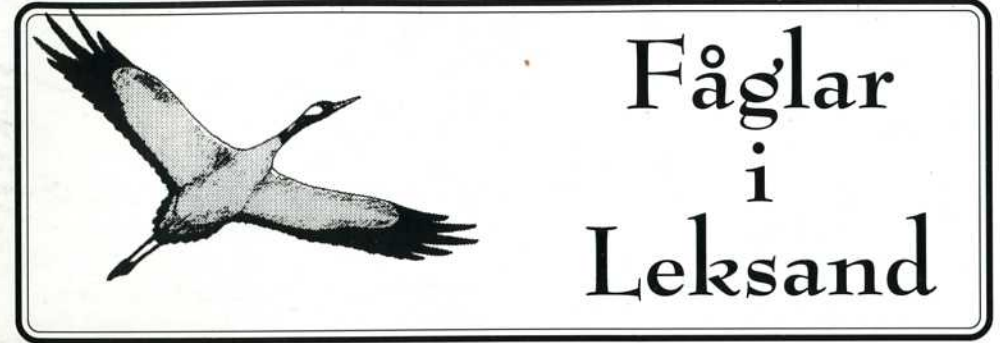

Vår i Bastberg

Foto: Sören Stenberg

Fåglar i Leksand

En tidskrift från Leksands fågelklubb
1998 Nr 1

Redaktionens sida

Redaktör/ Layout

Anders Hans 0247- 233 34

Redaktion

Staffan Lind 0247- 348 66

Bogdan Persson 0247- 154 76

Staffan Müller 0247- 611 06

Ansvarig utgivare

Anders Hans

Hjulbäck 419

793 97 Siljansnäs

0247- 233 34

Adressändringar

Henry Pollack

Klockarvägen 4

790 30 Insjön

0247- 409 64

Utgivning och medlemskap

Tidskriften utges av Leksands fågelklubb och utkommer med 4 nummer per år.

Medlemmar erhåller tidningen utan extra kostnad.

Medlemskap i Leksands fågelklubb kostar 100 kr/år. Familjemedlemmar och ungdomar (20 år eller yngre) betalar 30 kr/år

Avgiften sätts in på Pg. 438 26 34- 6 eller Bg. 456- 4373 c/o Leksands fågelklubb.

ISSN: 1402-5523

Omslag: Grön dvärgbjätare (Merops orientalis). Eilat, Israel.

Foto: Anders Hans

Innehåll

3. Ledare.
5. Årsberättelse för Leksands fågelklubb 1997.
9. Rapport från Årsmötet.
10. Sumpskogen.
13. Rapport från Berguvsprojektet.
15. En rekordartad örnvinter.
19. Skrattmåsens utveckling i Limsjön.
21. Rikta blicken uppåt - pilgrimsfalken är på väg.
25. 5 Frågor.
26. Skådarens hjälpmedel- Böcker.
29. Fågelklubbens Israelresa, 11- 18 mars 1997.

Ledare

Anders Hans

Skogen. Tyst, sval, trolsk.

En snart bortglömd stig slingrar sig uppåt och bortåt. Efter en nästan oändlig tystnad hörs förutom mina fotsteg, en ensam tretåig hackspetts svaga födosöksknackningar. En skogsglanta dyker upp på andra sidan krönet. Det enda som finns kvar av fädbodvallen är en ensam öppen glänta mitt inne i storskogen. Snart är också gläntan ett minne blott. Uppslukad av skogen. Fikapaus på en ensam sten i gläntan. Efter en halv kopp kaffe börjar dom höras. Kungsfåglarna. Likt älvor fladdrar de runt bland trädtopparna, oåtkomliga, nästan osynliga.

Efter en halv ostmacka kommer även mesarna fram. Talgoxarnas ständiga närvaro. Tofsmesens tjatrande varning en bit in i skogen bakom mig. Till och med en svartmes vågar sig fram, dock på lagomt avstånd uppe i en gran, långt ut på en yvig gren.

När så fiket nästan är slut, hörs något svagt kraftsande i nyss nämnda gran. Denna gång invid stammen. En trädkrypande kommer "smygande" uppåt, mot toppen, på sin ständiga jakt efter insekter.

Över gläntan, högt uppe i luften, avslöjar sig en ormvråk med sitt jamande läte. Jag kisar upp mot den nästan molnfria morgonhimlen. jodå, högt där uppe seglar den. En majestätisk syn som får mej att känna en klump i halsen.

Jag tackar fåglarna för sällskapet och tar på mej ryggsäcken igen. Halvvägs ute på ängen skrämmer jag upp en sånglärka som suttit tyst i gräset. Den verkar tack och lov inte arg, utan börjar sjunga för full hals. Det sista jag hör innan jag försvinner in i skogen på andra sidan, är en nyanländ koltrasts behagfyllda smäktande sommarballad. Den hörs en stund efter det att jag försvunnit in i den svalkande skuggan, men sedan är det åter tyst...

Törnskata (*Lanius collurio*)

Foto: Lennart Mathiasson/N

ÅRSBERÄTTELSE FÖR LEKSANDS FÅGELKLUBB 1997

Leksands fågelklubb lägger sitt tjugoförsta verksamma år till handlingarna.

Föreningsmässigt kom 1997 att bli något av ett mellanår. När Staffan Müller avgick blev det märkbart tomt i sekreterarstolen. Att vi förlorade mer än en sekreterare är vi nog alla överens om. Staffan hade ett kunnande och en drivkraft som blir svår att ersätta.

Ändock kommer vi att lyckas. Samarbetsviljan och framtidstänkandet är positivt. Klubblokalen jämte programkommittén har varit hörnstenar och blir nog än viktigare för föreningen i framtiden.

Fågelmässigt blev 1997 ett tämligen vanligt år. Den svarta storken fanns kvar för fjärde året i följd. Gråhakedoppingen översomrade sitt andra år i Limsjön. En höksångare dök upp från ingenstans och fastnade i ringmärkarnas nät efter några års frånvaro.

Med falkprojektets hjälp har pilgrimsfalken alla förutsättningar att, för första gången på över 30 år, gå till häckning i Dalarna.

Föreningsuppgifter

Medlemsantalet är 482. Av dessa är 52 ungdomar.

Styrelsen har varit kallad till 7 protokollförda möten samt 1 möte med projektansvariga.

Styrelsens har under året bestått av Anders Hans, Göte Bergqvist, Conny Land, Bogdan Persson och Ghia Bohlin.

Sigvard Lind och Hans Göran Wessmark är föreningens revisorer.

Valberedningen har bestått av Gunnar Lind, Kjell Bond och Sören Stenberg.

Programkommittén

Inga-Lill, Ghia och Bogdan i programkommittén har arrangerat flera mycket fina program. Bland annat har en höstresa med övernattnings gjorts till Angarnsjöängen i Vallentuna. En exkursion har också förlagts till Lindängen i Orsa.

Bland bildvisningarna var Naturfotografen Ingemar Linds besök en riktig höjdpunkt. Han visade sin mycket uppskattade film "Midnattsolens mästare-sångare". Årets absoluta höjdpunkt var dock den fågelresa till Eilat i Israel som föreningen gjorde under en mycket intensiv skådarvecka i början på mars.

Studiecirklar

Samarbetet med Studieförbundet fortskrider. Conny har hållit en kurs om våra vanligaste vinterfåglar. Intresset visade

sig så stort att en uppföljningskurs kommer under våren 1998.

Gryssenstugan

Klubben har förlagt en övernattnings samband med vårens kombinerade hackspett- och uggleexcursion till stugan.

Sven Lyrsell har skött uthyrning och tillsyn. Föreningen avser att under 1998 intensifiera engagemanget för denna fina stuga.

Norsbro

Arbetet med klubblokaler fortskrider. En ny trapp iordningställdes med hjälp av kommunens ALU arbetare under hösten. Många fina böcker och tidskrifter har skänkts till det växande biblioteket.

Limsjön

Kommunens restaurering pågår fortfarande. Under 1997 iordningställdes nya strandängar och speciellt på östra sidan vid Tibble, blev resultatet mycket lyckat.

Skrattmåskolonin är stabil med runt 1000 par. Även dvärgmås kunde ses med upp till sju individer. Två par gick också till häckning, dock med misslyckat resultat.

Hemköp har skänkt 10 highlandkossor som nu bidrar med att hålla Limsjön öppet.

Leksands fågelklubb har också deltagit i invigningen av den handikappsvänliga satsningen i kommunen gjort runt södra delen av Limsjön. Den numer rullstolsbundne utförsåkaren Thomas Fogdö var hedersgäst.

Ringmärkningen

Ringmärkningen vid Limsjön gav un-

der sin sjunde säsong 579 ringmärkta fåglar fördelade på 34 olika arter. Sävspårven blev den vanligaste märkartan med sina 129 fångade individer.

Bland de ovanligare fångsterna kan nämnas höksångaren som med sitt besök hör till de mer uppseendeväckande.

Örnutfodringen

Fem lag har under Bogdans ledning tillsammans kört ut mellan fyra och fem ton kött till klubbens åtel. Minst 12 olika kungsörnar har setts under säsongen. Två av örnarna var dessutom ringmärkta. Tyvärr kunde bara den ena örnens ring läsas av. Det visade sig att den var ringmärkt som bounge i Orsa finnmark 1991.

Ett försök gjordes också att skapa en havsörnsåtel ute på Siljan. På grund av tidsbrist kunde inga regelbundna besök göras. Vi vet således inte heller om någon av de havsörnar som ju regelbundet ses om vintern besökte åteln.

Projekt Pilgrimsfalk

För fjärde året i följd har vi släppt ut hackinguppfödda pilgrimsfalkar i Leksand.

Antalet utsättningsplatser utökades i år från två till tre, och på dessa fick hela 11 falkar ta till vingarna. Leksand fick sedan vanligt sina två kullar, medan den nya lokalen ligger i grannkommunen Gagnef. Trots en lyckad start förolyckades dock två ungar. Den ena från Gagnefs utsättningen och den andra från kullen vid Leksandsbröd. De övriga nio klarade sig dock utan missöden.

Tunabygdens fågelklubb har också ansvarat för en utsättning om tre falkar i Borlänge.

Projekt Berguv

Henry Pollack har tillsammans uppfödarna Bengt Östberg i Insjön och Anders Sjölund i Alvik lagt ner många arbetstimmar på buruvarna.

Uvparet i Alvik fick ut 2 ungar och Insjön med sina två par fick 7. Alla 9 frisläpptes sedan runt om i landskapet.

Projekt Backsvala

Bogdan Persson har för femte året i följd inventerat kommunen. Ca 232 par backsvalor hittades häckande. De största kolonierna håller till i rasbranterna längs älven och i grustag runt om i kommunen.

Projekt Strömstare

Sören rapporterar återigen ett mycket dåligt år. Inga häckningar har konstaterats.

En av orsakerna torde vara de sena islossningarna.

Projekt Slaguggla och Tornfalk

Gunnar Lind har som vanligt samordnat inventeringen av tornfalks- och slagugglehäckningarna i holkar. 7 arbetslag har besökt ca 250 holkar, varav STORA har bidragit med nyuppsatta holkar på sina hyggen. Häckningsresultaten fördelar sig enligt följande:

Exkursion vid Gryssenstugan

Foto: Bogdan Persson

16 slagugglepar gick till häckning och 12 slutfördes. 22 ungar kom på vingarna.

Alla 17 tornfalkshäckningar lyckades och 72 ungar ringmärktes.

Rapportmottagning

Conny Land har under året regelbundet tagit emot fågelrapporter från vår kommun.

Ny art för kommunen blev den rördrom som en försommarkväll hördes tuta i Limsjöns södra del.

Skogsgruppen

Henry Pollack och Conny Land har granskat många avverkningsanmälningar

och förhoppningsvis bidragit till skogsfågelnns överlevnad i Leksands kommun. Samarbetet med Skogsvårdsstyrelsen, Göte Hagberg och Yngve Perjons är mycket gott.

Prästön

Skötseln av Prästön i Insjön är länsstyrelsens uppdrag till Leksands fågelklubb. Hans Hyttsten har sett till att naturreservatet är städad och i god ordning.

Tidningen

På grund av ingen eller mycket liten inströmning av material till tidningen har de senaste numren blivit försenade. För att komma åt detta stora problem ämnar

styrelsen bilda en redaktion som får bistå Anders i arbetet med skaffa artiklar till de kommande numren.

Ekonomi

Trots föreningens inköp av både Grysensstugan och Norsbrolokalen är ekonomin god. Tack vare sponsorpengar från medlemmar och företag kan vi dessutom fortsätta engagemanget i de viktiga projekt klubben är involverade i.

En förenings verksamhet är beroende av den ideella arbetskraften. För att uppnå ett uthålligt och bestående

föreningsliv, är det viktigt att alla hjälps åt. Annars är det lätt att vi hamnar i någon slags elitistisk verksamhet, där allt görs av ett fåtal individer.

Ungdomsverksamheten är också en viktig pusselbit i det stora fågelskyddspussel vi håller på att lägga. För att lyckas med pusslet måste även ungdomsverksamheten finnas. Det är ju där vi hittar morgondagens pusselläggare.

Leksand den 11 februari 1998

**Anders Hans /Ordförande
Bogdan Persson /Ledamot**

Tjäder & orre (*Tetrao urogallus* & *Tetrao tetrix*) Foto: Lennart Mathiasson/N

Rapport från årsmötet

Anders Hans

22 medlemmar hade slutit upp inför föreningens årsmöte i klubblokalen vid Norsbro.

Ghia Bohlin som av sagt sig fortsatt uppdrag avtackades med Dag Pettersons nya bok om kungsörnen. I stället valdes Margareta Wiman från Leksand in som sekreterare.

Staffan Müller som var en av initiativtagarna till föreningens bildande 1977 belönades för sitt uthålliga och enorma engagemang i Leksands fågelklubb med hedersmedlemsskap i nyss nämnda förening.

Efter mötet bjöd Gunnar Lind på två annorlunda och mycket trevliga fågel-fototävlingar. Först visade Gunnar en

bildserie om åtta bilder. Sedan gällde det att komma ihåg detaljer från respektive bild. Den tävlingen vanns av Kjell Bond (efter lottning mellan Kjell, P Folke Nyholm, Ghia Bohlin och Lars Åke Anderson) vilken förärades en t shirt som första pris. Sedan kom det 18 bilder där det gällde att först artbestämma 12 olika fåglar, och sedan att para in bilder från sex av arternas bon till rätt fågel. Bogdan Persson och Staffan Müller delade första priset och fick varsin t shirt även de.

Som avslutning ordnade Inga-Lill och Ghia med kaffe och semla som avnjöts för 20 kronor.

Sumpskogen

Staffan Müller

Nu har vi runt om i landet ägnat några decennier åt att restaurera fågelsjöar i slättlandet.

Stora pengar har plöjts ner i projekt som t. ex. Hornborgasjön och Kvismaren.

Fortfarande pågår ett stort antal våtmarksrestaureringar i slättbyggena. Detta är självklart till stor nytta för svenkt fågelliv och vi får hoppas att medborgarna tack vare det aktiva arbetet som pågår, fått upp ögonen för den praktiska delen av naturvårdsarbetet. Människan måste aktivt bearbeta jorden och skapa eller återskapa nya miljöer för det vilda, inte bara skydda områden för att sen lämna dem utan vidare åtgärder.

Nu är det dags att fortsätta restaureringsarbetet för att "förbättra" naturen.

Vi kan sannolikt lämna slättfågelsjöarna bakom oss eftersom den typen av biotop blivit så självklar i det svenska naturvårdsarbetet.

Fortfarande har nästan inget aktivt arbete utförts för att förstärka naturvärdena i de svenska sumpskogsmarkerna. Det är i dessa miljöer vi måste utveckla de strategier vi lärt oss i odlingslandskapets våtmarker.

Det räcker inte bara med att förbjuda skogsdikning och att bilda naturreservat av de mest värdefulla områdena. Vi måste också lära oss att restaurera våtmarkerna i skogen.

Jag finner det för troligt att vi genom att dämna, fräsa, gräva och beta etc, även i dessa miljöer, skulle kunna förstärka fågelivet och de övriga viltstammarna som i dag för en kamp för att överleva i de gamla utikade sumpskogsmiljöerna.

Världsnaturfonden WWF kommer i år

att genomföra sitt våtmarkssymposium i Siljansnäs. Jag hoppas att kommunen då tillsammans med WWF skall kunna lägga upp en strategi för ett framtida "Sumpskogsprojekt".

Svart stork

Så länge den svarta storken är hygglig nog att segla över siljansnässkogarna, har vi en mycket bra draghjälp i ambitionerna att förbättra sumpskogen i våra trakter.

Därför får vi hoppas på att storken återvänder även 1998 till Lundbjörkstjärnen, Kollsjön och Vasabacken!

Det finns många fåglar som är helt beroende av våtmarkerna i skogen och de fuktstråk som följer den lågt liggande terrängen och vattendragen.

Några skyddsvärda sumpskogsfåglar:

Järpen trivs allra bäst i den relativt täta granskogen där det finns gott om gläntor med örtrikta och näringsrika marker. Yt-

Svartmes (*Parus ater*)

Foto: Bengt Lundberg/N

ligt liggande vatten är en förutsättning för att detta ekosystem skall fungera.

De övriga **hönsfåglarna** eftersträvar att uppsöka kärrmark och myrar när kycklingarna är små. Det är där det finns proteinrika småkryp som ungarna är helt beroende av att få i sig under sina första levnadsveckor.

Smålommen tycks trivas allra bäst i små skogstjärnar med ett stort inslag av flyttuvor som den kan gömma sig bland och bygga sitt bo på.

Videsparven som är en förbisedd art i Leksands kommun, återfinns bara i låg-

vuxen strandsumpskog vid ett närliggande vattendrag.

Den tretåiga hackspetten hör den försumpade granskogen till. Arten har ett stort behov av tillgång på död granved som det finns rikligt av på marker som ofta översvämmas.

Mesarna försvinner

Alla mesarterna är mer eller mindre knutna till fuktiga skogsmiljöer, möjligen blåmesen och talgoxen undantagna.

Gunnar Lind berättar att upp emot 80% av mesarna har försvunnit från sina ur-

sprungliga hemmailjöer i storskogen. Hyggesrensning och nitiska röjningar anses som orskaker till att mesarna avtar i antal. Sumpskogarnas ovårdade undervegetation var utmärkta miljöer för de olika mesarterna, de båda "gula" inkluderade.

Listan över olika fågelarter som är beroende av orörd sumpskog skulle kunna göras väldigt lång. Vadare, rovfåglar, sjöfåglar och tättingar etc, vilka inte nämnts här, skulle må mycket gott om människan kunde utfärda en sumpskogsstrategi.

Låt oss utnyttja den svarta storken som symbol för det arbetet som förestår.

Visioner

Låt oss leka med tanken att vi hade resurser att skapa *en optimal miljö* för den svarta storken och de andra.

Jag skulle vilja *avgränsa ett område* från Siljan mellan Limå bruk och Lundbjörkstjärnen, längs vattendragen och sänkorna väster ut mot sjön Lång och Åskaken, runda Älgberget och omfatta myrarna väster därom i ett jättestrategiprojekt.

De mest värdefulla myrmarkerna i området borde *skyddas*.

Strategiska *diken skulle läggas igen*.

Myrholmarna och de sumpskogsrester som har karaktären av nyckelbiotoper skulle avsättas som *naturreservat*.

Vissa våtmarker som dränerats skulle *åter dämmas*.

På vissa särskilt utvalda myrmarker skulle Hornborgasjöns fräsmaskiner få *bearbeta den igenväxande våtmarken*.

De större vattendragen skulle omfattas av ett skydd så att en *kantzona* av varierande bredd fick så orörd för de vatten-

levande organismernas skull.

Ytterligare *skogsbilvägsansökningar skulle behandlas ytterst restriktivt*.

Skogsbruket skulle *förfinna sina metoder* inom hela området, så att minimal skada skulle åsamkas området. Detta betyder inte att skogsavverkningen skulle hämmas, kanske snarare tvärt om. Även våtmarkens fåglar behöver *stora hyggen* och andra öppna ytor. Däremot skulle *körskador i terrängen bannlysas* och all *städmani motarbetas*.

Strategisk återplantering med prioritering av gran och löv där markerna kan bära dessa träslag, skulle genomföras.

Holkar och boplattformar i massor måste tillverkas.

Lång lista

Listan på ytterligare åtgärdsförslag skulle kunna göras mycket lång.

Jag tror att leksandsnaturen skulle gagnas mest av åtgärder i sumpskogsbiotoperna.

Därför kommer jag att försöka lägga ner stor möda på att genomföra ett sumpskogsprojekt i Leksands kommun under de år jag har kvar som kommunal naturvårdare.

Markägarnas goda vilja är nyckeln till en eventuell framgång.

Det får bli allas vår uppgift att försöka påverka alla dem som omfattas av detta arbete.

Rapport från berguvsprojektet

Henry Pollack

Efter tre år av olika bekymmer i våra voljärer, blev 1997 ett helt lyckat år med 9 ungar födda och samtliga frisläppta. Det blev två i Siljansnäs, tre i gamla Insjöburen och fyra i den nyare. De har släppts i Leksands, Vansbro och Avesta kommuner. Efter 26 veckor i frihet, har vi fått ett återfynd.

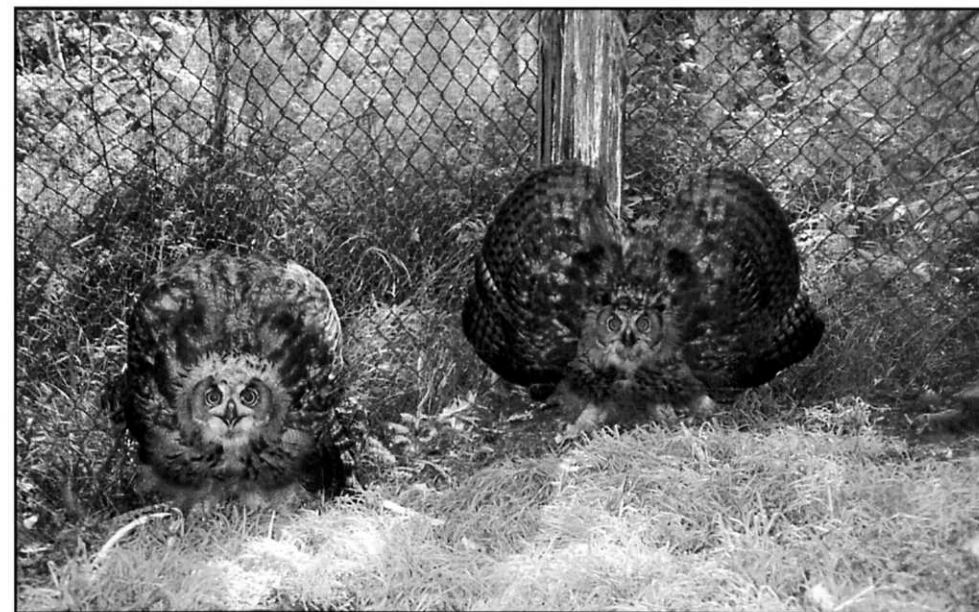
Det var en hona som fötts upp i Siljansnäs och tyvärr hittades död på en uthustrappa i Utanmyra på Sollerön. Hon hade då varit i frihet i 108 dagar och förflyttat sig fågelvägen 55 km. Övriga åtta leksandsuvar har inte hörts av, så vi får hoppas, att de klarat sig bra och att de har lärt sig att jaga.

I hela projekt Berguv Dalarna har vi

fått ut 23 ungar under 1997, och det tangerar det gamla rekordet, men det är första gången vi från Leksand kunnat bidra med så många.

Bekymmer

De tre åren med bekymmer har drabbat oss i Insjön. 1994 fick vi en unge som måste avlivas, och samma sak hände

Berguvsungar ca 4 mån gamla. (Bubo bubo)

Foto: Henry Pollack

1995. Den ungen var vi till SVA (statens veterinärmedicinska anstalt) i Uppsala med, där den måste avlivas, och efter undersökning konstaterades hönsförlamning.

1996 hade vi sju ägg och båda honorna ruvade tiden ut, men i samband med kläckningen, tror vi att ett djur var in och tog samtliga ungar, troligen en mård.

Bengt som sköter uvarna hörde ett kraftigt oväsen från uvburarna, och skyndade sig dit, varvid honan i gamla buren var mycket upprörd, och hon tittade hela tiden inåt skogen, varför vi tror att vi haft ovälkommet besök där.

Vild häckning

Samma sak hände ungefär en vecka senare i den andra buren. Vi var därför mycket spända på hur det skulle gå -97, men det har ju gått helt perfekt.

En av Insjöuvarna (*Bubo bubo*)

Uvarna i Siljansnäs har troget fått två ungar varje år sedan de börjat häcka.

Nu väntar vi på att hitta en vild häckning i Leksands kommun, vilket vi ännu inte gjort. Däremot har vi en del uvrappporter t.o.m. i häckningstid. Om vi får ett gnagarår kommer chanserna att öka betydligt.

Inventering

I år har det startats en inventering av berguv i Dalarna, därför är det viktigt att Ni rapporterar varje iakttagelser, även läten från vilda berguvar snarast till Henry Pollack tel.0247-40964, eller Conny Land 0247-22545 om det är i Leksands kommun, övriga obsar till Kalle Bergström i Falun tel. 023-25738, så ombesörjer han att lämplig person kollar upp rapporten i respektive kommun.

Foto: Henry Pollack

En rekordartad örnvinter

Bogdan Persson

Ännu en vinter närmar sej sitt slut när jag skriver dessa rader. Trots att kylan ännu inte riktigt släppt sitt grepp om naturen så här i början av mars, så är vinterns dagar räknade. Orrspelets bubblande ljuder över myrarna, liksom tjäderns kluckande kan höras i trollskogen i gryningen. Talgoxen och de andra småfåglarna som klarat sej igenom vinterns bördor, ägnar alltmer av sin tid till att sjunga och förbereda sej för den kommande häckningssäsongen.

Fåglarna blickar framåt. En och annan ugglas hörs ropa då solljuset lämnat scenen (det verkar vara hyfsat gott om gnagare). Kungsörnen är på väg till sina nordliga hemmatrakter. De könsmogna örnarna har sedan länge lämnat Leksand. Det är bara en del yngre individer kvar. De ägnar inte en tanke åt någon häckning så fågelklubbens åtel frestar till att skjuta på hemresan.

Det är en fantastisk örnvinter vi lämnar bakom oss. Redan innan utfodringssäsongen startade bestämdde jag mej för att bevakningen vid åteln skulle vara stenhård denna vinter, liknande vintern 95/96, då hela 27 dagar utnyttjades för att hålla koll på åteln. Minst fjorton olika kungsörnar och tre havsörnar sågs den säsongen.

EU försvårar

I vinter började det dock, med problem. Nya EU-bestämmelser om åtelhantering försvårade betydligt möjligheterna för oss att få tag i örnmat. Numera får endast veterinärbesiktat kött läggas ut (vilt dock, undantaget), vilket i prak-

tiken innebar att vi i mycket hög utsträckning blev beroende av "Farmek i Uppsala. Att vara hänvisad till enbart en köttleverantör på över 20 mils avstånd, bådard för problem, så hela vintern har präglats av strul med köttförsörjningen. Men, tack vare en stark vilja och god hjälp från flera håll har vi lyckats stänka oss igenom vintern.

Väntande örnar

Utfodringen kom dock, igång först i mitten av november vilket är tre veckor senare än vanligt. Det var gripande att höra rapporter om kungsörnarna som redan var på plats, innan vi ens hade lagt ut en köttbit. Själv drabbades jag av någon slags depression av det hela och höll mej så långt bort från åteln som möjligt.

När vi väl kom i gång var åteln snabbt fylld med örn så att andra halvan av november tycktes hysa ett normalgott antal örnar. November har alltid varit den örnrikaste månaden vid åteln. Men, sedan hände något märkvärdigt.

Istället för att minska i antal framåt midvintern fortsatte örnarna bli fler och

Havsörnen var kläckt i Lappland och tidigare avläst i Dalsland och Finland (Haliaeetus albicilla). Foto: Bogdan Persson

fler. Från att man i november kunde räkna 4-5 stycken på en dag, gav december och första halvan av januari, smått fantastiska siffror. 10 örnar var inte längre något ovanligt, och den 28 december noterades det absoluta toppresultatet på minst 14-15 olika individer (vi tappade räkningen). Aldrig tidigare hade jag haft 5 kungsörnar samtidigt nere på köttet, medan ytterligare 4 satt i träden runt om och spanade. Man ryser fortfarande av minnet.

I början av februari dök den första (och hittills enda) havsörnen upp vid åteln. Vid våran åtel är den en raritet och saken blev inte sämre av att den var ringmärkt

och ringen kunde läsas av. Den visade sej vara märkt som bounce 1993 i Pite Lappmark.

Återfynd

Det rekordhöga analet kungsörnar gav självfallet ett rekordstort antal ringmärkta individer, nämligen hela 5 stycken (jämfört med 2 per vinter tidigare år). Tre av dessa blev avlästa. Den först avlästa (28 december) var märkt som bounce 1995 i norra Härjedalen. Ringmärkare var vår egen Gunnar Lind! Nästa avlästa örn visade sej vara vår första "utlänning". Örnen kom nämligen från

Finland och var en ungfågel. Sedan den 11 januari då den avlästes, vistades den vid åteln mer eller mindre regelbundet åtminstone till den 1 mars. Denna dag fick vi besök av ytterligare en ringmärkt ungor, denna gång från Norrbotten. De två kungsörnar vars ringar inte avlästes var en subadult och en helt adult individ.

Förutom den finska örnen som sågs vid 6 olika bevakningsdagar, blev samtliga övriga ringmärkta kungsörnar endast sedda vid varsitt tillfälle. Detta styrker det vi länge misstänkt, att omsättningen är mycket stor vid åteln. Hur många örnar missas de dagar då ingen bevakning sker?

Inventeringen av örarna vid åteln är i skrivande stund ännu inte riktigt över (i början på mars), men alla rekord är redan slagna. Antalet kungsörnar är uppe i över 30 olika individer!

Örninvasion

Men, vad är det som ligger bakom denna invasion av kungsörnar till Leksand? Orsaken är ganska enkel att lista ut om man tänker på att antalet åtlar denna vinter inte ens var hälften av de tidigare vintrars (på grund av de nämnda åtlingsreglerna). Ett reducerat antal åtlar resulterade helt enkelt i ett större antal örnar per åtel. Det normala antalet örnar

Den finska ungorännen väntar på sin tur (gammal är äldst). (Aquila chrysaetos).

Foto: Bogdan Persson

Ung kungsörn spanar in maten (Aquila chrysaetos). Foto: Bogdan Persson

i början på säsongen styrker detta. De örnar som tillkom allteftersom vintern fortskred, var sådana individer som inte hittade mat vid sina ordinarie åtlar. Örnar lär sej nämligen var det finns mat om vintern och återvänder gärna till samma åtel flera år i följd.

Vårtider

Utfodringssäsongen närmar sej sitt slut. I vinter har många nya örnar lärt sej att det finns mat på en myr i Leksand. En stor del av dessa kommer, om allt går väl, att återvända nästa vinter. Många nya kommer att hitta till åteln. En ny generation är ju på gång. En del örnar, som har blivit köns mogna kommer att välja att

stanna kvar i sina hemmarevir, andra kommer att sluta sina dagar. Men, livet kommer att gå vidare.

Låt oss hoppas att vi kan erbjuda örnen en god övervintringslokal även nästa vinter.

Våren är här. Våren, den bästa tiden. Trots allt kommer jag att sakna vintern. Nej, jag hör inte till den skara vinterfantaster som älskar snö och kyla. Egentligen är det så att jag nästintill avskyr vintern med dess mörker. Det jag kommer att sakna är örarna. Därför känner jag ett visst vemod då våren är kommen. Samma känsla som infinner sej på hösten när svalorna drar söderut...

Skrattmåsens utveckling i Limsjön

Staffan Müller

Skrattmåsen är en av våra mest "underskattade" fåglar. Den är en sen invandrare i vårt land. Till Dalarna kom fågeln först under innevarande sekel. Den första rapporten härrör från Särna 1913. Som häckande fågel noterades den första gången från Runn 1942.

I Dalarnas fåglar(1993) uppskattar man dalapopulationen till ca 3000 par, fördelade på ett 50-tal häckningsplatser.

En annan intressant iakttagelse är att de stora kolonierna minskade under 1980-talet, medan fåglarna senare har fördelat sig på flera, men mindre kolonier. På västkusten har man på många håll noterat att skrattmåsen helt övergett sitt gruppboende och numera kan hittas som enstaka par på häckningsplatserna.

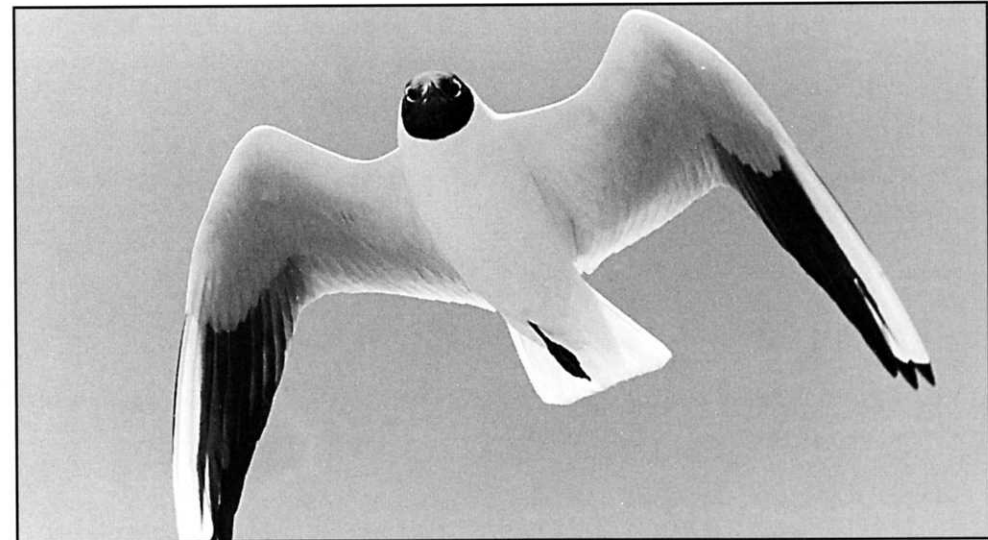
I Leksands kommun var tidigare Helg-

sjön i Insjön den mest säkra häckningslokalen för skrattmås. Där kunde upp emot 1000 par häcka under en säsong. Som mest 975 par ett år i början på 1970-talet.

Helgsjökolonien är borta sedan många år.

Därefter har en smärre koloni häckat på Storön i Siljansnäs och under senaste åren vid Lundbjörkstjären.

Sett till riket i stort finns signaler som tyder på att skrattmåsen är på väg att för-

Skrattmås (Larus ridibundus)

Foto: Ragnar Nyberg

svinna som häckande fågelart på många håll. Bl.a håller ett forskarlag från Lund på med att göra en kartering av det kvarvarande beståndet.

Då känns det värdefullt att kunna uppvisa en koloni som tycks vara stabil, nämligen Limsjö-skrattmåsar.

Skrattmåsen i Limsjön

Skrattmåsen har häckat i Limsjön under de flesta åren de senaste decennierna.

Ibland var det enstaka par, men oftast en liten koloni på ca 100 par.

Efter det att restaureringen satte igång 1989, har vi årligen följt upp häckningsresultatet, samt även räknat antalet ägg i de bon som varit tillgängliga för dem som inventerat.

Här följer en förteckning som något kan ses som en beskrivning av hur lyckad sjörestaureringen varit.

Limsjön i Leksands kommun är en restaurerad fågelsjö. Den omfattar ca 100 ha starrbevuxen våtmark.

30 ha har muddrats och frästs så att en vattenspegel återskapats.

Vattendjupet är f.n. ca 0-1 meter.

Strandbeteshävd har införts på ca 40 ha av markerna runt sjön.

Före restaureringen häckade sällan skrattmåsen i sjön. Då som bäst med ca 100 par.

Efter maskinarbeten 1989 och dämning till fast sommarvattennivå 1990 har resultatet förbättrats:

År	0	1	2	3	4	5	n	Totalt antal par
1990	111	87	91	100	1	-	482	ca 500
1991	6	82	139	159	2	1	389	ca 600
1992	17	18	15	9	-	-	59	ca 800
1993	101	57	63	74	3	-	298	ca 900
1994	-	26	61	233	1	-	321	ca 900
1995	78	135	228	274	14	1	731	ca 1500
1996	158	185	318	223	1	-	895	ca 1000
1997	70	117	167	245	18	2	619	ca 1100

Siffrorna 0-5 anger kullstorleken. Bokstaven n talar om hur många bon som räknades det året.

Från och med 1997 genomförs en inventering av antalet flygga ungar (1997 = ca 150 st). Det kommer vi att fortsätta med. Siffran är en uppskattning. Det är mycket svårt att göra en exakt bedömning eftersom ungarna blir flygga vid olika tidpunkter. Men, vi gör så gott vi kan.

Rikta blicken uppåt -pilgrimsfalken är på väg

Bogdan Persson

Som de flesta nog känner till vid det här laget, har Leksands Fågelklubb sedan fyra år tillbaka arbetat hårt med att återinplantera pilgrimsfalken till Dalarnas fågelfauna. Någon häckning har ännu inte kunnat fastställas, men det är nog bara en tidsfråga.

Pilgrimsfalksobservationerna ökar för varje år i Dalarna, delvis säkerligen på grund av en intensivare spaning, efter all uppmärksamhet projektet väckt, men säkert även på grund av en reel ökning av falkstammen och då syftar jag inte enbart till de utsatta falkarna i Dalarna. Den norrländska falkstammen blir allt kraftigare och en hel del av dessa bör passera Dalarna under sin flyttning.

Den annalkande våren kommer säkerligen att bjuda på nya spännande möten. Det är i april och första halvan av maj

som pilgrimsfalken sträcker förbi Dalarna. Falkar som dyker upp längre fram på våren och sommaren är med all sannolikhet "våra" och dessa är självfallet ytterst intressanta.

Kännetecken

Jag vill härmed uppmana alla naturvänner att spana lite extra efter pilgrimsfalken i vår. Men, hur känner man igen en pilgrimsfalk? Rovfåglar överhuvudtaget är kända för att vara ganska knepiga att artbestämma. Detta gäller inte minst falkar

Pilgrimsfalk i flykt (Falco peregrinus)

Foto: Bogdan Persson

och det kanske är på sin plats att påminna sej om hur pilgrimsfalken ser ut och vilka förväxlingsriskerna är.

Spetsiga vingar är något som är kännetecknande för samtliga falkarter. Hos i stort sett alla rovfåglar kan vingarna verka spetsiga i vissa läge (exempelvis då fågeln glidflyger), men hos falkarna gäller detta i alla lägen. En rovfågel som kretsar uppe i skyn på spetsiga vingar är alltid en falk. Med detta i åtanke kan exempelvis duvhök och sparvhök genast skiljas från en falk. Min erfarenhet, under tiden med falkprojektet visar att just hökarna står för den största andelen felrapporter när det gäller icke-fågelkännare

Hökar

En bidragande orsak är säkerligen hökarnas skickliga, nästan explosivt snabba jakt. Alla har ju hört talas om pilgrimsfalken som den ”snabbaste fågeln”. Likväl liknar inte falkens jaktteknik särskilt mycket hökarnas. Medan höken gärna jagar i skydd av buskar och träd (även mitt inne i skogen) oftast på låg höjd där den kan överrumpla, så föredrar pilgrimsfalken helt öppna jaktmarker där den kan utnyttja sin snabbhet för att slå. Utgångsläget för pilgrimens jakt är alltid högt, oavsett om det är uppe i skyn eller på en bergsslutning. Man kan säga att höken använder skydd för att överrumpla bytet medan pilgrimsfalken använder farten.

Jaktfalken

Det finns dock, rovfåglar som liknar pilgrimsfalken mera än vad hökarna gör. Jag tänker självfallet på andra falkarter.

Vanligtvis delas dessa in i två grupper:

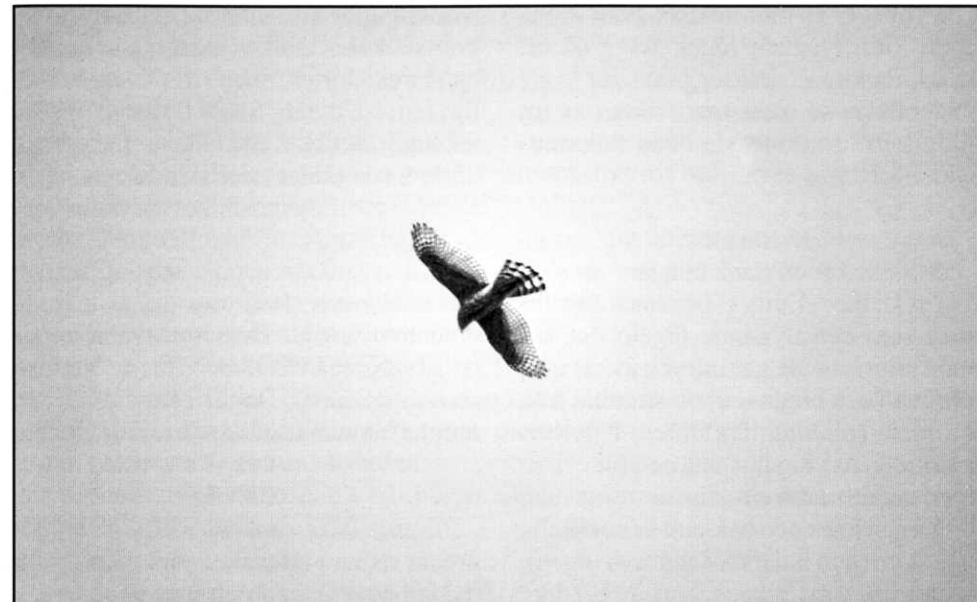
storfalkar och småfalkar. I Sverige har den första gruppen två representanter: jaktfalk och pilgrimsfalk. Risken att stöta på en jaktfalk i Leksandstrakten är förvisso ytterst liten, men eftersom det rör sej om en storfalk så känns det befogat med några ord om arten.

Jaktfalken är tydligt större än pilgrimsfalken. Storleksförhållandet är snarlikt det mellan korp och kråka. Men, kom ihåg, honorna hos de båda arterna är betydligt större än hannarna så att pilgrimshonan storleksmässigt inte alls ligger långt efter jaktfalkshannen. Om vi tittar på de båda falkarnas dräktkaraktärer, så saknar jaktfalken pilgrimens tydligt avgränsade sk. mustachstreck (de mörka polisongliknande fälten på falkens kinder). En annan viktig skillnad finns på falkarnas vingundersidor. Medan jaktfalken uppvisar en klar skillnad mellan mörkare täckare och ljusare pennor, så är pilgrimens vingundersidor jämnmörka. De nämnda skillnaderna gäller falkar i alla åldrar. Ser man dessutom en gammal pilgrim på nära håll är den tydligt tvär-bandad på bröstet, vilket aldrig jaktfalken är.

Lärkfalk

Den falken som ligger närmast till hands att förväxla med pilgrimsfalken i Leksand är dock ingen storfalk.

Den lilla lärkfalken som brevid pilgrimen närmast påminner om ett barn intill en vuxen, kan sedd ensam vålla förvånadsvärt stora problem för ett otränat öga. Jämnmörka vingundersidor och mörk hätta med ”polisongerna” är gemensamt för båda arterna. Att lärkfalken är längsstretchad på bröstet och har

Duvhök i flykt (*Accipiter gentilis*).

Foto: Anders Hans

Lärkfalk i flykt (*Falco subbuteo*).

Foto: Gunnar Lind

röda "byxor" är ofta mycket svårt att se på en förbiflygande fågel. Lägg därtill att ungfågelnas dräkter praktiskt taget är identiska, så inser man vikten av att "präglas in" i minnet de båda falkarnas flyktsiluetter.

Slank

Lärkfalken är en slank falk jämfört med pilgrimsfalken. Detta gäller såväl den sittande som den flygande fågeln. En sittande pilgrimsfalk ger intryck av att vara vältränad och bredaxlad till skillnad från den mera spinkiga lärkfalken. I flykten är lärkfalkens vingar smala och för i vissa lägen tankarna till en jättstor tornsvala. Vingarnas fram och bakkant är parallella vid armen (den innersta delen av vingen), medan pilgrimsfalkens arm är bredare vid basen, vilket ger ett muskulösare intryck. En annan viktig siluetskillnad finner man vid huvudpartiet. Så som övriga småfalkar, verkar lärkfalken i flykten sakna hals. Huvudet ser ut att sitta direkt på axlarna, medan pilgrimsfalkens är mera fram-skjutet och även verkar mindre i förhållandet till kroppstorleken. Detta framhävs i synnerhet hos honan som ju har större kropp, medan huvudstorleken motsvarar hannens. Men, kom ihåg, när det gäller fåglars proportioner och flyktsiluetter, är det enbart övning som ger färdighet. Det är viktigt att skåda intensivt och ofta för att hålla sej "i form". Försök dessutom alltid bedömma falkens storlek för att vara säker. En lärkfalk är mindreän en ringduva, medan pilgrimsfalken är större.

Bytesval

Även val av byte kan vara till god hjälp

då det gäller att skilja lärkfalk från pilgrimsfalk. Lärkfalken jagar fåglar upp till en stares storlek, men ofta även betydligt mindre byten. Stora flygande insekter ingår också i lärkfalkens meny och då är i synnerhet trollsländor ett uppskattat byte. Pilgrimsfalken tar fåglar upp till en gräsands storlek eller ännu större, men den kan även jaga småfåglar och t.o.m. insekter, även om det sistnämnda är mera ovanligt. Dess bytesval innefattar alltså hela lärkfalkens "meny" (inklusive tornsvalor). Det är i huvudsak den mindre hannen som slår de mindre byten.

På väg

Pilgrimsfalken anländer till våra breddgrader redan i månadsskiftet mars-april, medan lärkfalken är en månad senare.

Våren är kommen. Var med från början, hjälp falkprojektet, spana efter pilgrimsfalken. Genom att rapportera dina observationer till Leksands Fågelklubb, bidrar du till att återupptäcka pilgrimsfalken som häckfågel i Dalarna. Eventuella häckningar eller falkpar vid häckningsplats kommer självfallet att behandlas med största möjliga sekretess för att skydda dessa.

Lycka till med falkspaningen.

Rapportera dina pilgrimsfalksobsar till:

Lasse Nilsson: 0247- 333 92
Bogdan Persson: 0247- 154 76
Bror Wallbom: 0243- 304 05

5 Frågor

Staffan Lind

Fråga 1 EN HALVSTOR FÅGEL

- 5 p. En nästan helsvart fågel som bl. a. äter hästmyror och deras ägg.
- 4 p. Den har sitt bo inuti stora aspar eller tallar.
- 3 p. Den är ej besläktad med kråkfågelnarna även om namnet är likt.
- 2 p. Europas största hackspett.
- 1 p. Det är ingen skata som håller ut någonting.

Fråga 2 EN FÅGELFAMILJ

- 5 p. Hörseln är dess främsta vapen näst efter klorna.
- 4 p. De äter huvudsakligen sorkar och möss.
- 3 p. De flesta är aktiva på natten.
- 2 p. Slag-, pärl-, katt- och jord- börjar några av arternas namn med.
- 1 p. Enligt sagorna är de kloka.

Fråga 3 EN VANLIG SMÅFÅGEL

- 5 p. Honan är brunaktig med svart stjärt och hjässa.
- 4 p. Arten syns mest på vintern runt fågelbordet.
- 3 p. Både hannen och honan har vit övergump samt grå rygg.
- 2 p. Hannen är vackert röd på undersidan.
- 1 p. Det är ingen dam som är på rättegång.

Fråga 4 ETT BRA HJÄLPMEDEL

- 5 p. Zeiss, Leica, Swarovski och Optolyth är några vanliga kvalitetsmärken.
- 4 p. Ett optiskt instrument som oftast hänger runt halsen.
- 3 p. Finns i priser från ett par hundra kronor till 10-15000 kr
- 2 p. Det du tittar på blir större och tycks komma närmare.
- 1 p. "Gör en ..... av handen".

Fråga 5 ETT BETEENDE

- 5 p. Hannarna gör det för att uppvakta och imponera på honorna inför parningen.
- 4 p. Orren börjar med detta redan i januari - mars på sjöisar och myrar.
- 3 p. Även tjädern är känd för att göra detta på speciella ....platser.
- 2 p. Det går hett till när hannarna ryker ihop för att bli den som får honornas gunst.
- 1 p. Tjädertuppar som blir ....tokiga kan vara mycket aggressiva och närgångna.

SVAR: 1. Spillkråka 2. Ugglor 3. Domherre 4. (hand) Kikare 5. Spel

Skådarens hjälpmedel- Böcker

Anders Hans

Det finns faktiskt en hel del bra hjälpmedel för ornitologen idag. Böcker, kikare, ljud och filminspelningar, CD-rom uppslagsverk m.m. I en serie om 3 artiklar kommer jag att ge mina personliga synpunkter på några av produkterna som jag tycker hör till de bättre.

I en del sammanhang, t. ex. databranschen finns det en uppsjö av olika böcker för den som vill lära sig. Inom ornitologin är det sämre. Det finns dock några att välja mellan. En del är bra och andra dåliga. Jag kommer här att tipsa om några för mig självklara böcker, som passar såväl nybörjaren som den erfarna skådaren.

Den för mig självklaraste är Lars Jonssons "Fåglar i Europa med Nordafrika och Mellanöstern". Boken är en samslagsning av 5 av hans tidigare verk, som sedan har reviderats ganska kraftigt. En mängd nya arter har dessutom lagts till.

Alla gillar dock inte Jonssons målningar. Själv tycker jag att de flesta hål-

Arabskriktrast (*Turdoides squamiceps*) och "Jonsson" i Timni park, Eilat.
Foto: Anders Hans

ler mycket god kvalitet. När det gäller artbeskrivningarna finns det förvisso några böcker som är bättre. Dessa håller dock inte alls samma kvalitet när det gäller bilder eller antalet redovisade arter.

Att tänka på

Oavsett vilken av fälthandböckerna man väljer, så bör man titta på två saker:

1. Är fåglarna i systematisk ordning? Detta är av stor vikt när man har hållit på några år och börjar lära sig vilka arter som är släkt med varandra. Men också för att detta är den gängse standarden. Det är viktigt att man redan från början lär sig i vilken ordning fåglarna sorteras.

2. Täcker boken verkligen HELA det utlovade området? En för mig bra bok bör även ha de ovanligare besökarna med. Förr eller senare behövs det. Antingen som jämförelse eller också av ren nyfikenhet.

Fotografier

Som komplement till "Jonsson" eller vem man nu väljer, bör man ha någon bok med fotografier också. Fotoversionen av "Alla Europas fåglar i färg" av Delin och Svensson är ett bra exempel. Dessa typer av böcker bör dock lämnas hemma i bokhyllan och endast användas vid jämförelser mot den tecknade boken.

Den raritetssugne hittas mycket matnyttigt i "En fälthandbok över sällsynta fåglar i Europa" av Alström, Colston och Lewington. Fotomotsvarigheten heter "Photographic Handbook of the Rare Birds of Britain and Europe" av Mitchell och Young. (Finns bara på engelska).

En annan bok jag vill rekommendera är "Sjöfågelboken- Fälthandledning av sträckande sjöfåglar" av Breife, Holmström och Blomqvist. Inte för att vi här i Leksandstrakten begåvas med en massa sträckande sjöfåglar, men det är dock en bok som är mycket användbar för dej som gillar havsfågelskådning. Självklart lär man sig en del som man har nytta av här hemma också. T ex. gässens plogformationer, hur andflockarna skiljer sig från varandra. m.m.

Storleksbekymmer

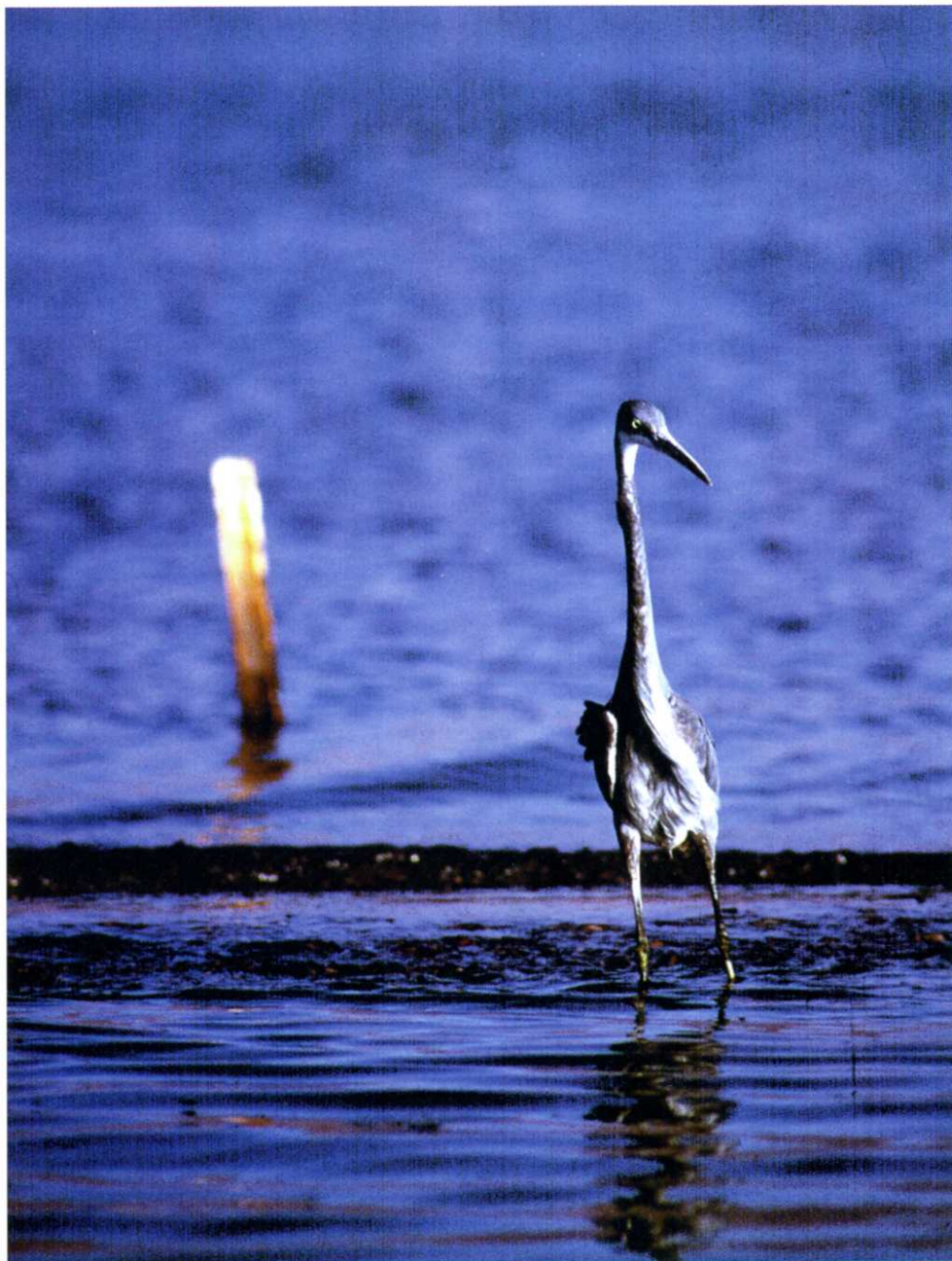
En liten lustig detalj som är genomgående i alla fälthandboken jag har stött på är att storleksuppfattningen är väldigt olika beroende vilken bok man tittar i. Lita därför aldrig helt på dessa siffror, utan ta dem med en nypa salt.

Detta otyg kommer troligen från att författarna skriver av varandra, tittar på gamla skinn från olika museer, går efter gamla felaktiga siffror.

I nästa nr av "Fåglar i Leksand" kommer jag att granska kikare och tubkikare.

Du går väl på månadsträffarna?

Första helgfria torsdagen i varje månad träffas vi i/vid klubblokalen. Vi har frågesporter, bildvisningar, minikurser, resereportage, kvällsexkursioner m.m. Vid inomhusaktiviteterna finns fika att köpa för 20 kr.

Revhäger (*Egretta gularis*) Eilat, Israel.

Foto: Bogdan Persson

Fågelklubbens Israelresa, 11-18 mars 1997

Sören Stenberg

Nedan följer några dagboksanteckningar från den resa till Eilat klubben gjorde under en hektisk vårvecka i mars 1997.

11/3 Tisdag

Avresa med buss till Arlanda redan 4.00. Bogdan hade kikare på magen redan i bussen! Vi såg bl. a. råkor, gäss och ormvråk. Per hade hand om våra biljetter -vilken "pers"!

Mycket god mat på planet. Vi landade i Israel på en militär flygplats där man inte fick fotografera eller ha en kamera framme. Eftersom alla inte rengjort hörselgångarna innan landningen kom säkerhetsvakter springande direkt vi kom ur planet!

Första fågeln som vi såg på nära håll vid hotellet i Eilat var levantbulbyl. Den är relativt orädd och påminner i sitt sätt om vår lavskrika. Palestinasolfågel bodde vid hotellet. Boet hängde under en gren som en stor droppe med ingångshål från sidan. Fåglarna lever av nektar från blommor och hanen skimrar i blått och purpur!

12/3 Onsdag

Vid 07-tiden gav sig ett gäng iväg och var ute hela dagen och utforskade Eilats omgivning. Varmt och skönt! Tistelfjärilar i tusental! Mycket roligt med nya fågelarter som man aldrig sett förut!

13/3 Torsdag

Många av oss var i bergen idag, för att

se på rovfåglar, men det var få i luften. Våren var försenad härnere med ostadigt väder. Normalt är det mycket varmt i Eilat vid den här tiden. Stäppörn kom dock fint ovanför oss!

Vi åkte bilkaravan (hyrda bilar) till en öken där vi bl. a. tog fina bilder på orädda dvärgbätare.

Sista anhalten för dagen gjorde vi vid en pumpstation där det fanns vatten. Varje kväll kom det strimflyghöns för att dricka. Folk från olika länder satt nästan runt om och väntade. Mycket stämningsfullt i skymningen där alla var tysta eller viskade. Till slut kom 14 fåglar inflygande. De drack sitt dagliga vatten och flög iväg igen efter några minuter och arenan stod tom igen!

14/3 Fredag

Vi åkte bil till Masada där vi såg en del fåglar komma igång med flyttningen, gamar, örnar, falkar, vråkar, storkar och tranor t.ex. Små men vackra blommor växte här och var. I det egentliga Masada såg vi de trevliga glansstararna och orädda palmduvor.

Vi badade i Döda Havet med en salthalt på över 30%! Simmade man bröstsim var fötterna ovanför vattnet! Stod man upprätt där man inte bottnade var bröstkorgen också ovanför vattnet.

Stora varningsskyltar varnade bl. a. för att doppa huvudet. Varför, det fick Per genast reda på när han dök i. Saltvattnet rann ner i ögonen och då svider det rejält!

15/3 Lördag

Fyra hyrbilar åkte åt varsitt håll på olika äventyr. Alla var nöjda med dagen. Pär och Conny såg en varg! Själv fotade jag en del fåglar och miljöer.

16/3 Söndag

Idag fick många en stor och ny upplevelse på Coral Beach som är en marin nationalpark. Korallreven med mängder av färggranna fiskar fängslade ögat. Mycket vackra korallformationer. Cyklop och snorkel rekommenderas i Eilat.

De som skådade fågel rapporterade ett bra rovfågelsträck.

17/3 Måndag

Tolv st. av gänget åkte taxi ca 1 mil och sedan gick vi tillbaka genom öknen. Vi var ute i 11 timmar. Gaseller 5 st, ökenräv, mycket rovfåglar (stjäppörn, stjäppvråk, dvärgörn, brun glada, mindre skrikörn), tjockfot, ökenpipare, vita stor- kar (ca 200 st.) som lyfte när marken blivit varm (uppvindar).

Hela Israelgänget avslutade dagen med restaurang, trevligt!

18/3 Tisdag

Avresa till Sverige efter många trevliga upplevelser!

Conny & "vargen".

Foto: Bogdan Persson

Leksands fågelklubb

Styrelsen

Ordförande

Anders Hans

Sekreterare

Margareta Wiman

Kassör

Göte Bergkvist

Ledamot

Bogdan Persson

Ledamot

Conny Land

Projektansvariga

Projekt Pilgrimsfalk

Lasse Nilsson 0247- 333 92

Projekt Berguv

Henry Pollack 0247- 409 64

Projekt Lom

Conny Land 0247- 225 45

Projekt Slaguggla/ Tornfalk

Gunnar Lind 0247- 348 66

Backsvaleinventering

Bogdan Persson 0247- 154 76

Ringmärkning Limsjön

Inga-Lill P. Andersson 0241- 512 82

Örnutfodring

Bogdan Persson 0247- 154 76

Öinventering, Siljan

Thomas Henriksson 0247- 227 57

Rapportmottagare

Conny Land

Gassarvet

793 70 SILJANSNÄS

0247- 225 45

Dalarnas Ornitologiska Förening

Medlemskap kostar 90 kr/år och då ingår "Fåglar i Dalarna" som utkommer 4 ggr/år.

Avgiften sätts in på pg: 85 46 63-2, c/o Yngve Elwing, Orsagatan 9, 784 65 Borlänge.

Kontaktman för DOF:

Svend Svarrer 0243-24 11 61